

ادبیات

نمونه سوالات فصل دوم ادبیات فارسی ششم

گرفتن با
فیلیمو مدرسه
راحتت!

۲۰

FilimoSchool.com

- ویدیوهای آموزشی
- معلم خصوصی
- خلاصه درس و جزوه
- سوالات تستی و تشریحی

۱. معنی ابیات زیر را بنویسید.
الف) برگ درختان سبز در نظر هوشیار / هر ورقش دفتریست معرفت کردگار
ب) کم گوی و گزیده گوی، چون دُر / تا زانک تو، جهان شود پر
۲. به نظر شما کم گویی دلیل چیست؟ آن را با به کارگیری حدیثی به صورت یک بند بنویسید.
۳. چگونه ممکن است جهان از «کم گویی و گزیده گویی» پر می شود؟
۴. معنای مصرع «لاف از سخن چو دُر توان زد» چیست؟
۵. بیت زیر را به یک جمله تبدیل کنید و دور نهاد آن دایره بکشید.
یک دسته گل دماغ پرور
از خرمن صد گیاه بهتر
۶. مقصود شاعر از «خرمن صد گیاه» چیست؟
۷. در شعر سخن، دور قافیه‌ها، دایره و دور ردیف‌ها، مربع بکشید.
با این که سخن به لطف آب است
آب ارچه همه زلال خیزد
کم گوی و گزیده گوی چون دُر
لاف از سخن چو دُر توان زد
یک دسته دماغ پرور
کم گفتن هر سخن صواب است
از گفتن پُر ملال خیزد
تا ز اندک تو جهان شود پر
آن خشت بود که پُر توان زد
از خرمن صد گیاه بهتر
۸. با توجه به شعر سخن روبه روی هر جمله علامت درست یا نادرست بزنید.
(۱) کم گفتن هر سخن صواب است یعنی کم حرف زدن پاداش دارد.
(۲) نوشیدن آب فراوان ملال آور است.
(۳) ارزش سخن از نظر شاعر هم چون ارزش آب حیات بخش است.
(۴) شاعر، سخن را به گل جان افزا تشبیه و مانند کرده است.
- درست نادرست
○ ○
○ ○
○ ○
○ ○
۹. آرایه بیت زیر را بررسی کنید.
کم گوی و گزیده گوی چون دُر
تا ز اندک تو جهان شود پر
۱۰. معنای «گل دماغ پرور» چیست؟
۱۱. جاهالی خالی شعر را پر کنید.
بسا این که سخن به لطف آب است
.....
کم گوی و گزیده گوی چون دُر
.....
یک دسته گل دماغ پرور
.....
از خوردن پُر ملال خیزد
تا زانک تو جهان شود پر
آن خشت بود که پُر توان زد
.....
بهرتر
۱۲. مقصود شاعر از بیت زیر چیست؟
کم گوی و گزیده گوی چون دُر
تا ز اندک تو جهان شود پر

۱۳ به نظر شما چرا فردوسی برای رستم هفت خان برگزیده است؟

فیلیمو مدرسه

هر یک از بیت‌های زیر را به نثر ساده بازنویسی کنید.

- (۱) بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش
(۲) ز هر بد، تویی بندگان را پناه
فرو ریخت چون رود، خون از برش
تو دادی مرا، گردی و دستگاه

فیلیمو مدرسه

کلمه‌های زیر را به عنوان صفت در جمله به کار ببرید.

فیلیمو مدرسه

- (۱) سربلند (۲) شاداب (۳) دل‌نشین

فیلیمو مدرسه

دور صفت‌های متن زیر خط بکشید.

من عمر و زندگی پرماجرایی دارم و در طول تاریخ رویدادهای بی‌شماری دیده‌ام و بسیاری از آنها را در کتاب‌های [کهن] برایتان نگاه داشته‌ام. من شاهد دلاوری‌ها و پهلوانی‌های فرزندان خود بوده‌ام و شکست‌ها و پیروزی‌ها را دیده‌ام. هر واژه پاره‌ای از پیکر من است. من پیوسته بر زبان شما جاری هستم و با گوش و چشم و ذهن و بلکه با جانتان همراهم.

در هر گروه هم‌خانواده، واژه‌ی غیر هم‌خانواده را جدا کنید.

- (۱) شاکر، شرکا، مشترک، شرکت (۲) افضل، فاضل، فریضه، تفضل (۳) برکت، مبارک، تکبیر، تبریک

فیلیمو
مدرسه

الف) از نظر انسان دانا هر کدام از برگ‌های سبز درختان، مانند دفتری است که با کمک آن می‌توان خدا را شناخت.
ب) کم و سنجیده سخن بگو تا سخنت مانند مروارید گرانبها باشد و از سخن کوتاه اما پربارت، جهان بهره‌مند شود.

۱

فیلیمو مدرسه

کم‌گویی وقتی پیش می‌آید که انسان به درجه‌هایی از معرفت و شناخت رسیده باشد تا به این ترتیب وقت و انرژی خود را صرف پرحرفی و یاوه‌گویی نکند. انسان‌ها هرچه داناتر و عاقل‌تر باشند کم‌تر حرف می‌زنند و بیش‌تر فکر می‌کنند. حضرت علی (ع) می‌فرماید: «وقتی عقل کامل گردد سخن گفتن اندک می‌شود».

۲

فیلیمو مدرسه

انسان‌ها برای سخنان مفید ارزش قائل می‌شوند و هر سخن مفیدی هم مانند دُر و مروارید کمیاب است. بنابراین انسان‌هایی که به دنبال چیزهای باارزش و کمیاب هستند آن را در ذهن خود نگه می‌دارند و به دیگران هم می‌آموزند.

۳

فیلیمو مدرسه

وقتی شخصی سخنان ارزشمندی بر زبان می‌آورد از بزرگی خود حکایت می‌کند (به بیانی دیگر سخن هر کس معرف اندازه شخصیت و بزرگی اوست).

۴

فیلیمو مدرسه

- یک دسته گل دماغ پرور از خرمن صدگیا بهتر است.
- یک دسته گل دماغ پرور بهتر از خرمن صدگیا است.
نهاد آن: یک دسته گل دماغ پرور

۵

فیلیمو مدرسه

توده‌ی بزرگی از گونه‌های مختلف گیاهان.

۶

فیلیمو مدرسه

کم گفتن هر سخن صواب است	با این که سخن به لطف آب است
از گفتن پَر ملال خیزد	آب ارچه همه زلال خیزد
تا ز اندک تو جهان شود پَر	کم گوی و گزیده گوی چون دُر
آن خشت بود که پَر توان زد	لاف از سخن چو دُر توان زد
از خرمن صدگیا بهتر	یک دسته دماغ پرور

۷

فیلیمو مدرسه

○ (۱) ⊗ (۲) ○ (۳) ⊙ (۴)

۸

فیلیمو مدرسه

آرایه‌ی تکرار: تکرار کلمه‌ی «گوی» به معنای «بگو» و تکرار حرف «گ».
آرایه‌ی تشبیه: گزیده گفتن به مروارید (دُر) تشبیه شده است.

۹

فیلیمو مدرسه

کل خوشبو و معطری است که سبب شادی می‌شود. توضیح بیشتر این که: دماغ پرور همان دماغ پرورنده است که صفت فاعلی می‌باشد و به معنای آن چیزی است که مغز را فرح بخشد.

۱۰

فیلیمو مدرسه

کم گفتن هر سخن صواب است	با این که سخن به لطف آب است
از خوردن پَر ملال خیزد	آب از چه همه زلال خیزد
تا زاندک تو جهان شود پَر	کم گوی و گزیده گوی چون دُر
آن خشت بود که پَر توان زد	لاف از سخن چو دُر توان زد
از خرمن صدگیا بهتر	یک دسته گل دماغ پرور

۱۱

فیلیمو مدرسه

سعی کن کم‌تر حرف بزنی و سخنان ارزشمندی بر زبان بیاوری تا این که همه جا از سخنان پَر بهای تو سرشار گردد.

۱۲

پاسخ واگراست ولی جهت نمونه می‌توان نوشت: از زمان‌های دور عدد هفت مورد توجه بوده است. مثال‌های زیر می‌تواند میزان این اهمیت را نشان دهد: هفت روز هفته، هفت رنگ رنگین کمان، هفت طبقه‌ی آسمان، قرار گرفتن هفت عضو بدن روی زمین هنگام سجده‌ی نماز و ...

۱۳

فیلیمو مدرسه

۱) با تیغی (خنجر یا شمشیری) که در دست داشت به‌سوی دشمن تاخت و سر او را از تن جدا کرد و به‌همین دلیل خون از وجود او سرازیر شد. ۲) خدایا تو بندگان را در پناه خود جا می‌دهی تا از بدی‌ها در امان باشند. هم‌چنین تو به من قدرت پهلوانی و بزرگی بخشیدی.

۱۴

فیلیمو مدرسه

پاسخ واگراست ولی جهت نمونه می‌توان نوشت: ۱) وطن سربلند ساخته‌ی دست مردم تواناست. ۲) فرزندان شاداب موجب طراوت خانه می‌شوند. ۳) آواز دل‌نشین پرندگان مرا به وجد می‌آورد.

۱۵

فیلیمو مدرسه

پرماجرا، بی‌شمار، کهن، صفت واژه‌ای است که ویژگی کلمه‌ی قبل از خود را بیان می‌کند.

۱۶

فیلیمو مدرسه

۱) شاکر ۲) فریضه ۳) تکبیر
کلمه‌های هم‌خانواده علاوه بر داشتن حروف مشترک باید ترتیب یکسان در آن حروف نیز داشته باشند. چنان‌چه مثلاً در سه تا از واژگان گروه سوّم حروف مشترک (ب ر ک) است ولی در تکبیر (ک ب ر) است.

۱۷

فیلیمو
مدرسه